Statens jordbruksverks författningssamling

ISSN 1102–0970

SJVFS 2026:XX

Saknr L 22
Utkom från trycket
ange datum

Statens jordbruksverks föreskrifter om avlivning av djur;

beslutade ange datum.

Statens jordbruksverk föreskriver[1] med stöd av 1 kap. 2 §, 2 kap. 9–11, 13, 14 och 17 a–19 §§, 5 kap. 1 och 3 §§, 8 kap. 17 § samt 11 kap. 2 § djurskyddsförordningen (2019:66) följande.

INNEHÅLL

Avdelning I. Gemensamma bestämmelser 3

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner 3

Avdelning II. Avlivning av animalieproduktionens djur 9

2 kap. Slakt på ett slakteri 9

Tillämpningsområde 9

Kompetensnivå och kompetensbevis 9

Standardrutiner 11

Slakteriets utformning 11

Underhåll av utrustning som används vid bedövning och slakt 12

Hantering 12

Drivning 12

Hållande av djur på ett slakteri 13

Fixering 15

Bedövning 15

Säkerställande av död 20

3 kap. Slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning 20

Tillämpningsområde 20

Kompetensnivå 21

[1] Anmälan har gjorts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 17.9.2015, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/1535/oj, Celex 32015L1535), anmälningsnummer XX.

Hantering ... 21
Fixering ... 21
Bedövning och avblodning ... 22
Säkerställande av död ... 23
4 kap. Slakt av strövren ... 23
Tillämpningsområde ... 23
Kompetensnivå ... 24
Bedövning och avblodning ... 24
Säkerställande av död ... 25
5 kap. Slakt för privat konsumtion i hemmet ... 25
Tillämpningsområde ... 25
Kompetensnivå ... 25
Fixering ... 26
Bedövning och avblodning ... 26
Säkerställande av död ... 34
Distansavlivning i särskilda fall ... 34
6 kap. Besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ... 35
Tillämpningsområde ... 35
Kompetensnivå och kompetensbevis ... 35
Hantering ... 36
Fixering ... 36
Bedövning och avlivning ... 36
Distansavlivning i särskilda fall ... 41
Särskilda bestämmelser om besättningsavlivning av fiskar ... 42
Särskilda bestämmelser för djurhälsopersonal ... 42
Säkerställande av död ... 43
Avdelning III. Avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ... 43
7 kap. Avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ... 43
Tillämpningsområde ... 43
Kompetensnivå ... 43
Hantering ... 43
Fixering ... 44
Bedövning och avlivning ... 44

Distansavlivning i särskilda fall 48
Bedövning och avlivning av övriga djur 49
Säkerställande av död 49

Bilagor

Bilaga Utbildning för den som avlivar djur 51

AVDELNING I. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om avlivning av djur som hålls av människan. Föreskrifterna gäller dock inte vid

1. avlivning av försöksdjur som omfattas av definitionen i 1 kap. 3 § djurskyddslagen (2018:1192),
2. jakt av vilt som sker i enlighet med bestämmelserna i jaktlagen (1987:259), jaktförordningen (1987:905) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av jaktförordningen, eller
3. slakt av odlad fisk samt tiofotade kräftdjur och blötdjur som hålls för produktion av livsmedel.

2 § Dessa föreskrifter gäller inte vid avlivning av svårt skadade eller sjuka djur enligt 4 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192).

Bestämmelser om nödavlivning av animalieproduktionens djur finns i artikel 1.2 och 19 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 av den 24 september om skydd av djur vid tidpunkten för avlivning[2].

3 § Grundläggande bestämmelser om avlivning av djur som hålls av människan finns i

1. rådets förordning (EG) nr 1099/2009,
2. djurskyddslagen (2018:1192), och
3. djurskyddsförordningen (2019:66).

4 § I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

Begrepp	*Betydelse*
Animalieproduktionens djur	Varje ryggradsdjur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, päls eller andra produkter.

[2] EUT L 303, 18.11.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1099/oj (Celex 32009R1099).

Begrepp	*Betydelse*
Annan avlivning av animalieproduktionens djur	Avlivning av animalieproduktionens djur som sker utanför ett slakteri.
Anordning med icke-penetrerande bult	Instrument med icke-penetrerande bult för avlivning eller mekanisk bedövning av djur före avlivning.
Avlivning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Bedövning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Besättningsavlivning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Bisonoxe	Djur som tillhör arten *Bison bison*.
Buffel	Djur som tillhör arten *Bubalus bubalis*.
Bultpistol	Instrument med penetrerande bult för mekanisk bedövning av djur före avlivning.
Dekapitering	Avlivning av djur genom att huvudet hastigt avskiljs från kroppen med hjälp av ett vasst verktyg.
Distansavlivning	Avlivning av djur på avstånd genom skjutning med bröstskott eller huvudskott. Med bröstskott avses skott mot det träffområde som används vid jakt (hjärta, lungor eller centrala blodkärl i bröstkorgen).
Djurhälsopersonal	Djurhälsopersonal enligt lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.
Djursjukskötare	Den som har legitimation som djursjukskötare eller annars har rätt att utöva djursjukskötaryrket i Sverige enligt lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.
Drivning	All förflyttning av djur i samband med slakt 1. från transportfordon eller andra förvaringsutrymmen till utrymmen där de hålls i väntan på avlivning, eller

Begrepp	*Betydelse*
	2. från transportfordon eller andra förvaringsutrymmen till den plats där de ska bedövas eller avlivas.
Därmed sammanhängande verksamhet	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Död	Tillstånd hos ett djur när dess hjärta inte längre slår.
Elektrisk pådrivare	Handhållet redskap avsett att ge en elektrisk stöt till djuret när det anbringas på kroppen i avsikt att driva djuret.
Fixering	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Fjäderfä	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Fåglar	Djur som tillhör klassen *Aves* med undantag för fjäderfä och strutsfåglar.
Får	Djur som tillhör arten *Ovis aries*.
Företagare	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Get	Djur som tillhör arten *Capra aegagrus hircus*.
Gnagare	Djur som tillhör ordningen *Rodentia*.
Gris	Djur som tillhör arten *Sus Scrofa Domestica.*
Groddjur	Djur som tillhör klassen *Amphibia.*
Hagelgevär	Samma betydelse som i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Hagelpatron	Samma betydelse som i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Halsdislokation	Avlivning av djur genom hastig vridning-sträckning-tänjning av halskotpelaren på ett sådant sätt att ryggmärgen slits av, halsens blodkärl brister och djuret dör.
Hare	Djur som tillhör ordningen *Lagomorpha.*

Begrepp	*Betydelse*
Hjort	Djur som tillhör familjen *Cervidae* med undantag för ren och älg.
Hjärnsondning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Hund	Djur som tillhör arten *Canis lupus familiaris*.
Hästdjur	Djur som tillhör familjen *Equidae*.
Höns	Djur som tillhör arten *Gallus gallus.*
Iller	Den domesticerade formen av europeisk iller (*Mustela putorius furo*).
Jägarexamen	Examen som krävs för tillstånd att inneha skjutvapen för jaktändamål. Vilka krav som gäller för att få jägarexamen fastställs av Naturvårdsverket.
Jak	Djur som tillhör arten *Bos grunniens.*
Kameldjur	Djur som tillhör familjen *Camelidae*.
Kanin	Djur som tillhör ordningen *Lagomorpha.*
Katt	Djur som tillhör arten *Felis catus*.
Kräldjur	Djur som tillhör klassen *Reptilia*.
Kulmask	Instrument med penetrerande fri projektil för mekanisk bedövning av djur före avlivning, konstruerat för att placeras i omedelbar kontakt med djurets huvud.
Kulpatron klass 1	Kulpatron klass 1 enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Kulpatron klass 2	Kulpatron klass 2 enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Kulpatron klass 3	Kulpatron klass 3 enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Kulpatron klass 4	Kulpatron klass 4 enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Kulvapen	Enhandsvapen och kulgevär enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om

Begrepp	*Betydelse*
	vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.
Legitimerad sjuksköterska	Legitimerad sjuksköterska som har ett godkännande från Jordbruksverket för arbete inom djurens hälso- och sjukvård.
Maceration	Avlivning i kvarn med snabbroterande slagor, s.k. homogenizer.
Mekanisk bedövning	Bedövning med anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol, slag mot huvudet med ett hårt föremål eller vapen med fri projektil.
Mink	Den domesticerade formen av amerikansk mink (*Neogale vison*).
Mufflonfår	Djur som tillhör arten *Ovis orientalis.*
Nödavlivning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Nötkreatur	Djur som tillhör arterna *Bos taurus* och *Bos indicus*.
Pälsdjur	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Reell kompetens	Det som en person har praktisk kunskap och förmåga att självständigt utföra på ett säkert sätt.
Ren	Djur som tillhör arten *Rangifer tarandus tarandus*.
Slakt	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Slakt av fjäderfä, kaniner och harar på gården för direkt- eller detaljförsäljning	Slakt och därmed sammanhängande verksamhet i samband med slakt av fjäderfä, kaniner och harar på gården för direkt leverans av små kvantiteter kött från producenten till slutkonsumenten eller till lokala detaljhandelsföretag som levererar sådant kött direkt till slutkonsumenten som färskt kött.
Slakteri	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009. I begreppet ingår även 1. jordbruksanläggningen när djur slaktas på annan plats än ett slakteri i samband med

Begrepp	*Betydelse*
	nödslakt och därmed sammanhängande verksamhet i enlighet med kraven i kapitel VI i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004 av den 29 april 2004 om fastställande av särskilda hygienregler för livsmedel av animaliskt ursprung[3], och 2. jordbruksanläggningen som djuren kommer från i samband med slakt och därmed sammanhängande verksamhet i enlighet med kraven i kapitel VIa i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 853/2004.
Slakterihägn	Hägn i anslutning till ett slakteri där hjortar, mufflonfår, renar eller älg samlas och hålls i samband med slakt.
Stall/Stallutrymme	Byggnad i anslutning till ett slakteri där djur hålls inför slakt.
Standardrutiner	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Strutsfåglar	Djur som tillhör arterna emu, nandu och struts (ratiter).
Strövren	Ren (*Rangifer tarandus tarandus*) som får slaktas enligt 25 § Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien.
Uppstallning	Samma betydelse som i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.
Vapen med fri projektil	Hagelgevär, kulmask och kulvapen.
Veterinär	Den som har legitimation som veterinär eller annars har rätt att utöva veterinäryrket i Sverige enligt lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.
Vildsvin	Djur som tillhör arten *Sus scrofa* med undantag för *Sus Scrofa Domestica*.
Visent	Djur som tillhör arten *Bison bonasus.*
Älg	Djur som tillhör arten *Alces alces.*

[3] EUT L 139, 30.4.2004, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/853/oj (Celex 32004R0853).

5 § Varor som lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Turkiet, eller som har sitt ursprung i och som lagligen saluförs i en EFTA-stat som är part i EES-avtalet förutsätts vara förenliga med dessa föreskrifter. Tillämpningen av dessa föreskrifter omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen salufördа i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008[4].

6 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket besluta om undantag från bestämmelserna i

1. 2 kap. 9–14, 16 och 19–50 §§,
2. 3 kap. 2–8 och 10–16 §§,
3. 4 kap. 2 och 7–12 §§,
4. 5 kap. 2–6 och 8–26 §§,
5. 6 kap. 6–8 och 10–37 §§, samt
6. 7 kap. 3–5 och 7–31 §§.

AVDELNING II. AVLIVNING AV ANIMALIE-PRODUKTIONENS DJUR

2 kap. Slakt på ett slakteri

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om slakt och därmed sammanhängande verksamhet när djur slaktas på ett slakteri. Bestämmelserna gäller även vid avlivning av djur som sker på ett slakteri i de fall där djuren inte bedöms vara dugliga till livsmedel.

Bestämmelserna i 9–50 §§ gäller utöver vad som framgår av artiklarna 3–6, 9, 14 och 15 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

Kompetensnivå och kompetensbevis

Grundläggande bestämmelser om kompetensnivå och kompetensbevis

2 § Bestämmelser om krav på kompetensnivå och kompetensbevis för de personer som deltar i slakt av djur och därmed sammanhängande verksamhet på ett slakteri finns i artikel 7.1 och 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

3 § För att ett sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 ska kunna utfärdas krävs att den sökande

1. med godkänt resultat har genomfört en av Jordbruksverket godkänd utbildning för personal som deltar i slakt och därmed sammanhängande verksamhet för de djurkategorier (djurarter) och de verksamheter som avses

[4] EUT L 91, 29.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/515/oj (Celex 32019R0515).

i artikel 7.2 a–e i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 som han eller hon avser att arbeta med, eller

2. när ansökan avser ett tillfälligt kompetensbevis, kan intyga att han eller hon

a) är registrerad på en sådan utbildning som avses i 1,

b) kommer att arbeta i närvaro och under direkt överinseende av en annan person som innehar ett kompetensbevis som har utfärdats för den specifika verksamhet som ska utföras, och

c) inte tidigare har erhållit ett annat tillfälligt kompetensbevis av samma omfattning, eller på ett tillfredsställande sätt kan visa att han eller hon inte hade möjlighet att genomföra slutprovet för den utbildning som avses i 1.

Ansökan om kompetensbevis

4 § Den som vill få ett kompetensbevis enligt 3 § ska ansöka om detta hos Jordbruksverket.[5] Bestämmelser om att ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens identitet och kontaktuppgifter finns i 19 § förvaltningslagen (2017:900). Ansökan ska dessutom innehålla följande uppgifter:

1. Intyg om genomförd utbildning enligt 3 § 1. För ett tillfälligt kompetensbevis ska ansökan innehålla dokumentation som styrker att de krav som anges i 3 § 2 är uppfyllda. Därutöver ska namn på ansvarig handledare eller närmaste chef anges.

2. Skriftlig förklaring där det framgår att den sökande inte har begått någon allvarlig överträdelse av EU-rättslig eller nationell lagstiftning om djurskydd under de senaste tre åren.

5 § Den som ansöker om utfärdande av kompetensbevis enligt 4 § ska betala en ansökningsavgift om 250 kronor till Jordbruksverket. Avgiften ska betalas i samband med ansökan. Om avgiften inte betalas kommer ansökan inte att prövas.

Godkännande av utbildningar om slakt och därmed sammanhängande verksamhet

6 § Den som vill få en sådan utbildning för personer som deltar i slakt av djur och därmed sammanhängande verksamhet som avses i 3 § 1 godkänd ska ansöka om detta hos Jordbruksverket[6]. Bestämmelser om att ansökan ska innehålla uppgifter om sökandens identitet och kontaktuppgifter finns i 19 § förvaltningslagen (2017:900). Ansökan ska dessutom innehålla följande uppgifter:

1. Namn på ansvarig utbildare samt vilka personer som ansvarar för de olika delarna i utbildningen och vad de har för kompetens eller utbildning.

---

[5] Närmare information för hur man ansöker om kompetensbevis finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

[6] Närmare information för hur man ansöker om godkännande finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

2. Utbildningens benämning samt vilken kompetens som utbildningen avser att ge.

3. Djurkategorier (djurarter) som utbildningen ska omfatta.

4. Utbildningens längd och omfattning samt huvudsakliga upplägg och innehåll. Här ska även beskrivas de moment som ingår i utbildningen samt innehållet i utbildningens teoretiska och praktiska delar i förhållande till berörda djurkategorier (djurarter), den verksamhet som avses i artikel 7.2 a–e i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 samt de ämnen som anges i bilaga IV till samma förordning. Beskrivningen ska även innehålla information om vilken utrustning som kommer att användas under utbildningens praktiska delar samt information om hur slutprovet kommer att genomföras.

Utfärdande av utbildningsintyg för utbildningar om slakt och därmed sammanhängande verksamhet

7 § Den som anordnar en sådan utbildning som avses i 3 § 1 ska utfärda ett utbildningsintyg till de deltagare som har genomfört utbildningen med godkänt resultat. Av intyget ska minst följande uppgifter framgå:

1. Vilka djurkategorier (djurarter), bedövnings- och avlivningsmetoder samt steg i slakt- eller avlivningsprocessen som utbildningen har omfattat.

2. Datum för utfärdande av intyget.

3. Deltagarens namn samt person- eller samordningsnummer.

4. Jordbruksverkets diarienummer för beslut om godkännande av utbildningen.

Standardrutiner

8 § En företagare ska säkerställa att de standardrutiner som avses i artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 finns lätt tillgängliga på slakteriet så att de personer som deltar i slakt och därmed sammanhängande verksamhet kan ta del av dem. I standardrutinerna ska det även tas hänsyn till risken för tekniska fel som till exempel strömavbrott eller andra omständigheter som

1. stoppar eller fördröjer slaktarbetet, eller

2. på annat sätt påverkar djurskyddet negativt.

Slakteriets utformning

9 § Utrymmen och utrustning på ett slakteri ska vara lätta att rengöra och desinficera. Golven ska vara halkfria och väl dränerade.

10 § Stallutrymmen, fållor och hägn på ett slakteri ska vara utformade på ett sådant sätt att djuren inte riskerar att skadas och att djurets hälsotillstånd lätt kan kontrolleras.

Underhåll av utrustning som används vid bedövning och slakt

11 § Utrustning som används vid bedövning och slakt på ett slakteri ska underhållas regelbundet.

Skötsel av vapen med fri projektil och bultpistol ska innefatta rengöring, smörjning och kontroll av eventuella packningar varje dag utrustningen används. Motsvarande skötsel ska ske innan utrustningen används efter ett längre uppehåll.

Ammunition ska förvaras torrt.

Hantering

12 § Djur som har skadats under transporten eller vid ankomsten till ett slakteri ska avlivas omedelbart efter ankomsten till slakteriet. Detsamma gäller djur som uppvisar sjukdomstecken samt svaga eller icke avvanda djur. Med avvanda djur avses djur vars foderstat inte längre huvudsakligen består av mjölk eller mjölkersättningsmedel.

Under förutsättning att djuret stallas upp i ett för ändamålet särskilt avsett utrymme och att den officiella veterinären vid slakteriet gör bedömningen att uppstallningen inte medför lidande för djuret får kravet på omedelbar avlivning frångås i högst två timmar. Sådan uppstallning ska journalföras.

Drivning

13 § Vid drivning på ett slakteri ska djuren hanteras lugnt. Djuren ska tydligt kunna uppfatta drivvägen och får inte utsättas för onödiga vägval.

Om hjälpmedel måste användas vid drivning får dessa endast användas för att styra djuret.

14 § Vid drivning med mekanisk drivanordning på ett slakteri ska denna ha en sådan utformning att djuren inte riskerar att skadas.

Drivanordningen ska ansluta väl till drivgångens väggar och golv samt vara utformad så att den stannar om ett djur inte flyttar sig.

Den mekaniska drivanordningens manöverdel ska placeras så att de djur som drivs kan övervakas. Övervakning ska ske under maskinell drivning.

15 § Bestämmelser om när en elektrisk pådrivare får användas i samband med drivning på ett slakteri finns i artikel 15.1 i förordning (EG) nr 1099/2009 och punkt 1.9 i bilaga III till nämnda förordning.

I de fall en elektrisk pådrivare används vid drivning ska stiften på pådrivaren vara avrundade.

16 § Drivgångar på ett slakteri ska vara horisontella eller luta svagt uppåt.

Hållande av djur på ett slakteri

Allmänna bestämmelser om hållande av djur på ett slakteri

17 § Vid uppstallning på ett slakteri ska djuren hanteras lugnt.

18 § Djur som hålls på ett slakteri och som kan förväntas vara aggressiva mot varandra ska hållas åtskilda.

19 § Om djur hålls lösgående på ett slakteri ska hornbärande och hornlösa djur hållas åtskilda, om de inte tidigare hållits i samma grupp. Hornbärande och hornlösa renar som hålls på ett slakteri behöver dock inte hållas åtskilda.

20 § Harar och kaniner ska ha fri tillgång till dricksvatten under uppstallning på ett slakteri.

21 § I ett slakteris stallutrymmen får djuren inte utsättas för hög ljudnivå och får endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 75 dBA.

22 § Om djuren som hålls på ett slakteri har varit utsatta för höga temperaturer i fuktigt väder ska de vid behov avkylas på lämpligt sätt.

23 § Om den sammanlagda tiden för transport till och uppstallning på ett slakteri överstiger tolv timmar ska djuren utfodras med foder som är lämpligt för djurarten och i tillräcklig mängd. Idisslare ska förses med stråfoder.

24 § Högmjölkande kor ska slaktas före slaktdagens slut. Slakteriet ska informera sig om vilka kor som är högmjölkande.

Om högmjölkande kor anländer till slakteriet efter slaktdagens slut, ska de slaktas omgående nästa dag. Högmjölkande kor med uppenbart spänt juver ska mjölkas innan övernattning. Mjölkning som utförts på slakteri ska journalföras.

25 § Tillsyn över uppstallade djur på ett slakteri ska ske minst morgon och kväll.

26 § Bestämmelser om uppstallning av fjäderfä, får, getter, grisar, harar, hästar, kaniner och nötkreatur på ett slakteri finns i artikel 15.1 i rådets förordning (EG) nr 2009/1099.

Om får, getter, grisar eller nötkreatur hålls i gruppbox på ett slakteri gäller i stället måttbestämmelserna i tabell A nedan. För nötkreatur som hålls i endjursbox på ett slakteri gäller måttbestämmelserna i tabell B nedan. Måtten i tabell A och B nedan avser fria mått.

Om fjäderfä förvaras i transportbehållare i stället för att stallas upp på ett slakteri gäller de måttbestämmelser som anges i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och

därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97[7].

Tabell A. Utrymme för djur i lösdrift

Djurart	Djurets vikt i kg	Förvaring under dagtid i m^2	Förvaring över natten i m^2
Får och get	<50	0,3	0,5
	>50	0,5	1,0
Gris (slaktgris)	<120	0,55	0,75
Gris (vuxen gris)	>120	1,0	1,5
Nötkreatur	<100	0,5	1,0
	100–250	1,0	1,5
	250–400	1,5	1,9
	400–600	2,0	2,3
	>600	2,5	2,7

Tabell B. Utrymme för nötkreatur i endjursboxar

Djurets längd[1] i m	Ungefärlig vikt i kg	Boxens minsta längd[2] i m	Boxens minsta bredd[3] i m
<1,80	550–650	2,5	0,8
1,80–2,00	650–850	2,75	0,85
>2,00	>850	3,0	0,9

1) Avstånd från svansrot till hornbas.

2) Om boxen inte är rätvinklig ska längden ökas i den utsträckning som behövs för att djurets resnings- och läggningsbeteende inte ska påverkas negativt.

3) Boxen ska vara så bred nedtill att djuret kan lägga sig, resa sig och ligga ner utan svårighet.

Särskilda bestämmelser om hållande av hjortar och renar på ett slakteri

27 § Ett slakteri som slaktar hjortar och renar ska ha fållor eller hägn i tillräcklig utsträckning. Om naturligt väderskydd eller skugga saknas, ska fållorna eller hägnen ha lämpligt skydd mot ogynnsamma väderleks-förhållanden.

28 § Hjortar och renar får hållas uppstallade i ett slakterihägn. Fler hjortar och renar får inte hållas i fållorna än att det kan säkerställas att djuren utan stress kan inta foder och vatten. Drivgångar och fållor i slakterihägnet ska vara dränerade eller naturligt ha motsvarande egenskaper så att djuren kan föras och hållas där utan att utsättas för onödigt obehag.

[7] EUT L 174, 2.7.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1255/oj (Celex 31997R1255).

29 § Hjortar och renar får hållas i ett slakterihägn i högst två dygn. Djuren får dock hållas i hägnet i upp till fem dygn om de på grund av oförutsedda omständigheter inte kan slaktas inom två dygn.

Om hjortar och renar hålls i ett slakterihägn längre än två dygn ska orsakerna till detta dokumenteras av företagaren. Dokumentationen ska sparas i minst fem år och ska på begäran kunna visas upp vid en offentlig kontroll.

30 § Hjortar och renar får hållas utan vatten i en väntfålla inför slakt i högst fyra timmar. Med väntfålla avses en mindre inhägnad i anslutning till slakteriet där renar eller hjortar hålls en kortare tidsperiod inför slakt.

Fixering

31 § Strutsfåglar får inte bindas i samband med fixering på ett slakteri. Fixering på annat sätt får endast vara tillfällig i samband med hantering. Strutsfåglar får inte hållas fast eller på annat sätt fängslas i benen, fjädrarna eller enbart en vinge.

Bedövning

Tillåtna bedövningsmetoder

32 § De bedövningsmetoder som anges i tabell A och B nedan är tillåtna att använda på respektive djurart vid slakt på slakteri med beaktande av de begränsningar och särskilda krav som anges i 35–49 §§.

Tabell A. Mekaniska bedövningsmetoder

Djurart	Bultpistol	Anordning med icke-penetre-rande bult	Hagelgevär	Kulvapen/ kulmask	Slag mot huvudet
Bisonoxe	X		X	X	
Buffel	X		X	X	
Fjäderfä	X	X[1]	X	X	X
Får	X	X[1]	X	X	
Get	X	X[1]	X	X	
Gris	X	X[1]	X	X	
Hare	X	X	X	X	X
Hjort	X	X[1]	X	X	
Hästdjur	X		X	X	
Jak	X		X	X	
Kamel-djur	X	X[1]	X	X	
Kanin	X	X[1]	X	X	X

Djurart	Bultpistol	Anordning med icke-penetrerande bult	Hagelgevär	Kulvapen/ kulmask	Slag mot huvudet
Mufflon-får	X	X[1]	X	X	
Nötkreatur	X		X	X	
Ren	X	X[1]	X	X	
Struts-fåglar	X		X	X	
Vildsvin	X		X	X	
Visent	X		X	X	
Älg	X		X	X	

1). Anordning med icke-penetrerande bult får användas på djur upp till 10 kilogram levande vikt.

Tabell B. Andra metoder än mekaniska bedövningsmetoder

	Elektricitet	Koldioxid	Koldioxid tillsammans med inerta gaser	Inerta gaser
Fjäderfä	X	X	X	X
Får	X			
Get	X			
Gris	X	X	X	X
Hare	X			
Kanin	X			
Strutsfåglar	X			

Allmänna bestämmelser om bedövning och bedövningsutrustning

33 § Efter utförd bedövning av djur vid slakt på ett slakteri ska en kontroll göras av att djuret är bedövat.

34 § När det finns levande djur på ett slakteri ska det finnas lätt flyttbar utrustning åtkomlig i anslutning till stallutrymmena för bedövning och avlivning av skadade eller akut sjuka djur.

Särskilda bestämmelser om mekanisk bedövning

35 § Vid mekanisk bedövning av djur på ett slakteri ska djurets rörelsefrihet begränsas så att skottet kan placeras rätt. I samband med alla typer av avlivning som omfattar mekanisk bedövning ska bedövning ske omedelbart efter att djurets rörelsefrihet har begränsats.

36 § Vid mekanisk bedövning av djur på ett slakteri ska bultpistolens eller vapnets typ, laddning och ammunition anpassas till djurarten och djurets storlek.

37 § Vid slakt på ett slakteri där anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djur ska djuret skjutas så att hjärnan träffas eller på annat sätt påverkas och djuret därigenom omedelbart förlorar medvetandet.

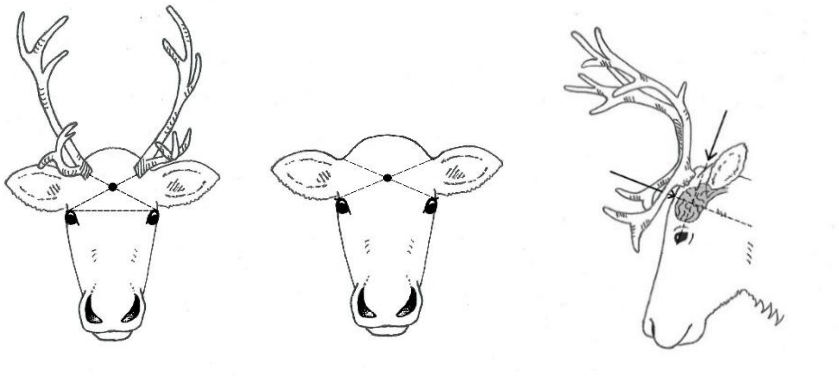
Om en bultpistol används för att bedöva fjäderfä ska djuret skjutas så att hjärnan skadas på ett sådant sätt att djuret omedelbart förlorar medvetandet.

När andra vapen än anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol och kulmask används ska vapnets mynning inte ha direktkontakt med djuret.

38 § Vid mekanisk bedövning av renar på ett slakteri ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet i den punkt där en tänkt diagonal linje från respektive hornbas till motstående ögas översida korsar varandra. Hur vapnet ska placeras framgår av bild 1–3 nedan.

Om hornutskott förhindrar att renen skjuts i pannan får vapnet placeras strax bakom hornen i riktning mot munnen enligt bild 1–3 nedan.

Bild 1–3. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av renar

39 § Vid mekanisk bedövning av renar på ett slakteri där bultpistol eller vapen med fri projektil används ska avblodning påbörjas inom 60 sekunder efter bedövning. Renar som bedövas enligt 38 § andra stycket ska avblodas senast 15 sekunder efter bedövning.

40 § Vid mekanisk bedövning av harar och kaniner på ett slakteri ska vapnet placeras mitt på den högsta punkten av huvudet och riktas mot käkvinkeln.

41 § Vid mekanisk bedövning av strutsfåglar på ett slakteri ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet på skallens högsta punkt.

Särskilda bestämmelser om elektrisk bedövning

42 § Vid elektrisk bedövning av djur på ett slakteri ska bedövningsutrustningen vara försedd med en teknik som garanterar att föreskriven strömstyrka uppnås, en signal som för operatören tydligt anger att strömkretsen är sluten samt en lätt avläsbar mätare som visar spänningen och strömstyrkan i den slutna kretsen.

Vid individuell bedövning ska utrustningen vara försedd med en anordning som mäter motståndet och som förhindrar att apparaten kan användas om minsta tillåtna strömstyrka inte kan uppnås.

43 § Vid individuell elektrisk bedövning av djur på ett slakteri då elektroderna placeras på båda sidor om skallen enligt bilderna 1–3 nedan ska strömstyrkan uppgå till minst följande värden för varje djur:

1. 1,25 Ampere för får och getter.
2. 1,3 Ampere för grisar
3. 0,5 Ampere för strutsfåglar samt fjäderfä som väger mer än 2,5 kilogram.
4. 0,3 Ampere för övriga fjäderfä.
5. 0,3 Ampere för harar och kaniner.

Föreskriven strömstyrka ska för alla djurarter i alla situationer uppnås inom en sekund efter det att strömkretsen har slutits och ska därefter upprätthållas genom djurets hjärna till dess att djuret är bedövat. Lämpliga åtgärder ska också vidtas för att säkerställa en god elektrisk kontakt, särskilt genom avlägsnande av ull eller genom att huden fuktas.

Bild 1. Placering av eltång vid elektrisk bedövning av grisar

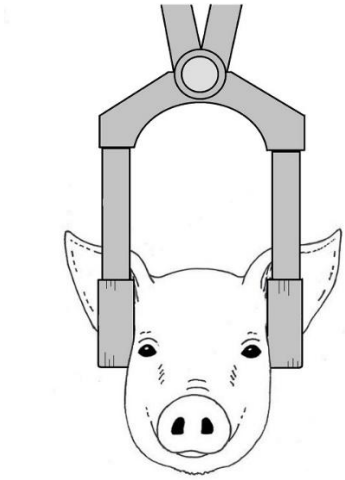

Bild 2. Placering av eltång vid elektrisk bedövning av får och getter

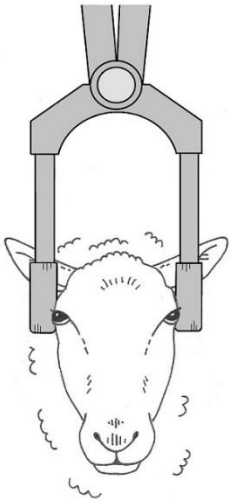
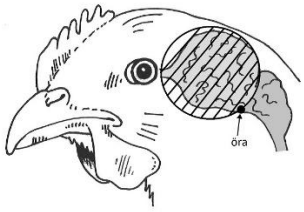

Bild 3. Placering av eltång vid elektrisk bedövning av fjäderfä

44 § Elektroderna på den bedövningsutrusning som används vid elektrisk bedövning av djur på ett slakteri ska vara väl underhållna och rena.

45 § Vid elektrisk bedövning av strutsfåglar på ett slakteri ska elektroderna placeras på båda sidor om skallen så att strömmen passerar genom djurets hjärna.

46 § Vid elektrisk bedövning av slaktkycklingar och höns på ett slakteri då huvudet passerar genom ett vattenbad ska strömstyrkan, vid användning av 50–200 Hertz växelström, för varje djur uppgå till minst 0,12 Ampere.

Den föreskrivna strömstyrkan ska upprätthållas till dess att djuret är bedövat.

Särskilda bestämmelser om bedövning med koldioxid

47 § Vid koldioxidbedövning av djur på ett slakteri ska utrustningen i koldioxidschaktet vara försedd med en teknik för grafisk registrering av koldioxidkoncentrationen och en för operatören tydlig signal som varnar om koncentrationen sjunker under den nivå som har fastslagits i standardrutinen. Utrustningen ska kalibreras regelbundet.

Registreringen av koldioxidkoncentrationen ska ske på sådan nivå i koldioxidschaktet/-tunneln som gör det möjligt att kontrollera att den koncentration och tidsperiod som fastslagits i standardrutinerna avseende grundläggande parametrar vid bedövning har uppnåtts.

Koldioxidschaktet/-tunneln (bedövningsutrymmet) ska kunna inspekteras när bedövningsanläggningen är i drift.

48 § Vid koldioxidbedövning av grisar på ett slakteri ska indrivningen ske från en indrivningsbox. Boxen ska vara belägen i omedelbar anslutning till den transportkorg som fraktar grisarna ner i koldioxidschaktet.

Koldioxidschaktets övre del ska vara försedd med belysning.

Vid manuell indrivning ska den som arbetar med indrivningen befinna sig i indrivningsboxen.

49 § Vid koldioxidbedövning av grisar på ett slakteri ska transportkorgarna vara försedda med ett plant och halkfritt golv.

I varje transportkorg ska det finnas utrymme för minst två grisar. Transportkorgarna ska vara utformade så att djuren kan stå upprätta tills de förlorar medvetandet. Transportkorgarna får inte överbeläggas.

Säkerställande av död

50 § Efter avblodningen av djur på ett slakteri ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

För andra djurarter än fjäderfä ska den visuella kontrollen kompletteras med stickprovskontroller där avsaknad av hornhinnereflex eller frånvaro av smärtkänslighet kontrolleras.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avblodningen vid behov fullföljas.

3 kap. Slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning. Bestämmelserna gäller även vid avlivning av fjäderfä, harar och kaniner i denna verksamhet i de fall där djuren inte bedöms vara dugliga till livsmedel.

Bestämmelserna gäller utöver vad som framgår av artikel 11 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

Kompetensnivå

2 § Den som avlivar djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska vara väl förtrogen med den bedövnings- respektive avlivningsmetod som ska användas.

3 § Avlivning får endast utföras av personer som har en dokumenterad kompetens för att göra detta. Med dokumenterad kompetens avses innehav av

1. intyg från en utbildning om avlivning som uppfyller kriterierna enligt bilagan till dessa föreskrifter,
2. sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 för djurarten ren samt för den avlivningsmetod som ska användas,
3. jägarexamen, eller
4. legitimation som veterinär.

Hantering

4 § Vid slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning får djuren inte utsättas för slag eller sparkar. Djuren får inte lyftas i hud, päls, fjädrar, huvud, vingar, svans eller endast ett ben. Djuren får inte heller hanteras på annat sätt som kan orsaka smärta eller lidande.

5 § Vid slakt av harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska djuren ha fri tillgång till dricksvatten under uppstallning.

6 § Vid slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska de djur som har varit utsatta för höga temperaturer i fuktigt väder vid behov avkylas på lämpligt sätt.

7 § Vid uppstallning i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska djuren ha tillsyn minst morgon och kväll.

Fixering

8 § Vid slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning är följande metoder tillåtna för att kortvarigt minska djurens rörelsefrihet i samband med bedövning:

1. fasthållning av djurets huvud,
2. manuell fasthållning av mindre djur,
3. slakttratt för fjäderfä, samt
4. fotbyglar för fjäderfä med en vikt av högst 20 kilogram.

Bedövning och avblodning

Grundläggande krav på bedövning

9 § Bestämmelser om att djur endast får avlivas efter bedövning i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning finns i artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och 5 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192).

Bedövning

10 § Vid slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning är de bedövningsmetoder som anges i tabell A och B nedan tillåtna att använda på respektive djurart med beaktande av de begränsningar och särskilda krav som anges i 2 kap. 32, 35–37, 40, 42–44, 46 och 47 §§.

Tabell A. Tillåtna mekaniska bedövningsmetoder vid slakt av fjäderfä, kaniner och harar på gården för direkt- eller detaljförsäljning

Djurart	Bultpistol	Anordning med icke penetreran de bult	Hagelgevär	Kulvapen	Slag mot huvudet
Fjäderfä	X	X[1]	X	X	X
Hare	X	X[1]	X	X	X
Kanin	X	X[1]	X	X	X

1). Anordning med icke-penetrerande bult får användas på djur upp till 10 kilogram levande vikt.

Tabell B. Andra tillåtna metoder än mekaniska bedövningsmetoder vid slakt av fjäderfä, kaniner och harar på gården för direkt- eller detaljförsäljning

Djurart	Elektricitet	Koldioxid	Koldioxid tillsammans med inerta gaser	Inerta gaser
Fjäderfä	X	X	X	X
Hare	X			
Kanin	X			

11 § Vid mekanisk bedövning av djur med anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol eller vapen med fri projektil i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska avblodning påbörjas inom 60 sekunder efter bedövning.

12 § Vid elektrisk bedövning av djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska bedövningsutrustningen vara försedd med en teknik som garanterar att föreskriven strömstyrka uppnås, en signal som för operatören tydligt anger att ström-

kretsen är sluten samt en lätt avläsbar mätare som visar spänningen och strömstyrkan i den slutna kretsen.

Vid individuell bedövning ska utrustningen vara försedd med en anordning som mäter motståndet och som förhindrar att apparaten kan användas om minsta strömstyrka inte kan uppnås.

13 § Vid elektrisk bedövning av djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska avblodning påbörjas inom 20 sekunder efter bedövning.

14 § Efter utförd bedövning av djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska en kontroll göras av att djuret är bedövat.

Avblodning

15 § Avblodning av djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska utföras genom öppnande av båda halspulsådrorna eller det gemensamma blodkärl som dessa ådror utgår ifrån.

Säkerställande av död

16 § Efter avblodning av djur i samband med slakt av fjäderfä, harar och kaniner på gården för direkt- eller detaljförsäljning ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

För harar och kaniner ska den visuella kontrollen kompletteras med stickprovskontroller där avsaknad av hornhinnereflex eller frånvaro av smärtkänslighet kontrolleras.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avblodningen vid behov fullföljas.

4 kap. Slakt av strövren

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om slakt av strövren och därmed sammanhängande verksamhet.

Bestämmelserna gäller utöver vad som framgår av artiklarna 3–6 och 9 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

Kompetensnivå

2 § Slakt av strövren och därmed sammanhängande verksamhet får endast utföras av personer som har en dokumenterad kompetens för att göra detta. Med dokumenterad kompetens avses innehav av

1. intyg från en utbildning om avlivning som uppfyller kriterierna enligt bilagan till dessa föreskrifter,
2. sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 för djurarten ren samt för den avlivningsmetod som ska användas,
3. jägarexamen, eller
4. legitimation som veterinär.

Bedövning och avblodning

Grundläggande krav på bedövning

3 § Bestämmelser om att djur endast får avlivas efter bedövning i samband med slakt av strövren finns i artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och 5 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192).

Bedövning

4 § Utrustning som används vid bedövning och slakt av strövren ska underhållas på det sätt som anges i 2 kap. 11 §.

5 § Vid slakt av strövren ska bultpistol eller vapen med fri projektil användas som bedövningsmetod. Vid bedövning med vapen med fri projektil ska

1. om hagelgevär används, geväret vara godkänt för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt,
2. avståndet mellan skytt och djur vara högst 50 meter vid bedövning med kulvapen respektive 5–25 centimeter från djurets huvud vid bedövning med hagelgevär,
3. vapnets typ, laddning och ammunition anpassas till djurets storlek, skallbenets tjocklek, hornens placering och utformning, samt
4. skottet placeras så att djurets hjärna träffas och skadas på ett sådant sätt att det omedelbart förlorar medvetandet.

6 § Vid slakt av strövren ska de särskilda bestämmelser om mekanisk bedövning på ett slakteri som anges i 2 kap. 32, 33, och 35–39 §§ tillämpas.

7 § Vid slakt av strövren ska det efter utförd bedövning göras en kontroll av att djuret är bedövat.

Avblodning

8 § Avblodning av djur i samband med slakt av strövren ska utföras genom öppnande av båda halspulsådrorna eller det gemensamma blodkärl som dessa ådror utgår från.

Säkerställande av död

9 § Efter avblodning av djur i samband med slakt av strövren ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avblodningen vid behov fullföljas.

5 kap. Slakt för privat konsumtion i hemmet

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om slakt och därmed sammanhängande verksamhet när animalieproduktionens djur

1. slaktas utanför ett slakteri,
2. slakten sker för privat konsumtion i hemmet, och
3. slakten utförs av djurens ägare eller en person under ägarens ansvar och överinseende.

Bestämmelserna gäller utöver vad som framgår av artikel 10 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

Kompetensnivå

2 § Den som bedövar djur i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska vara väl förtrogen med den bedövnings- respektive avlivningsmetod som ska användas.

3 § Avlivning får endast utföras av personer som har en dokumenterad kompetens för att göra detta. Med dokumenterad kompetens avses innehav av

1. intyg från en utbildning om avlivning som uppfyller kriterierna enligt bilagan till dessa föreskrifter,
2. sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 för aktuell djurart samt för den avlivningsmetod som ska användas,
3. jägarexamen, eller
4. legitimation som veterinär.

Fixering

4 § Vid mekanisk bedövning av djur med anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol eller vapen med fri projektil i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska djurets rörelsefrihet begränsas så att skottet kan placeras rätt. Bedövningen ska ske utan onödigt dröjsmål efter att djurets rörelsefrihet har begränsats.

5 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet är följande metoder tillåtna för att kortvarigt minska djurs rörelsefrihet vid bedövning:

1. Mindre begränsat utrymme i stall eller inhägnad.
2. Användning av bedövningsbox, som får vara utrustad med anordning för fixering av huvudet.
3. Fasthållning av djurets huvud med en grimma, brems eller liknande vid mekanisk bedövning.
4. Fasthållning av djurets huvud med horntag vid mekanisk bedövning av ren.
5. Manuell fasthållning av mindre djur.
6. Slakttratt för fjäderfä.
7. Fotbyglar för fjäderfä med en vikt av högst 20 kilogram.

6 § Vid slakt av strutsfåglar för privat konsumtion i hemmet får djuren i samband med fixering inte bindas. Fixering på annat sätt får endast vara tillfällig i samband med hantering. Strutsfåglar får inte hållas fast eller på annat sätt fängslas i benen, fjädrarna eller enbart en vinge.

Bedövning och avblodning

Grundläggande krav på bedövning

7 § Bestämmelser om att djur endast får avlivas efter bedövning i samband med slakt för privat konsumtion finns i artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 och 5 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192).

Mekanisk bedövning

8 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet ska mekanisk bedövning av djur ske med beaktande av de begränsningar och särskilda krav som anges i 2 kap. 32, 33 och 35–41 §§.

9 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet får följande djurarter bedövas genom skjutning med vapen med fri projektil i enlighet med tabellen nedan samt med beaktande av bestämmelserna i 9–16 §§:

1. Bisonoxe, buffel, jak, kameldjur, visent och älg.
2. Får och get.
3. Gris.
4. Hjort, mufflonfår, ren och vildsvin.

5. Hästdjur.
6. Nötkreatur.

Tabell. Bedövning med fri projektil vid slakt för privat konsumtion i hemmet

Djurart	Kulvapen			Hagelgevär	
	Ammunition	Riktning	Avstånd	Ammunition	Avstånd
Bisonoxe, buffel, jak, kameldjur, visent och älg	Kulpatron klass 1[1]	Vapnet ska vinklas så att skottet riktas genom hjärnstammen.	Högst 5 m.		
Får och get	Baggar och bockar kulpatron minst klass 3.[1] Övriga får och getter kulpatron minst klass 4.[1]	Vapnet ska vinklas så att skottet riktas genom hjärnstammen.	Högst 5 m.	Hagelpatron.[2]	5–25 cm från djurets huvud.
Gris	Minst kulpatron klass 3. Galtar äldre än 12 månader: kulpatron minst klass 2.[1]		Vapnet ska vinklas så att skottet riktas i linje med halskotpelaren.	Hagelpatron.[2]	5–25 cm från djurets huvud.
Hjort, mufflonfår[3], ren och vildsvin[3]	Kulpatron minst klass 2.[1]	Skottet ska riktas mot hjärnan.	Högst 5 m.	Hagelpatron.[2]	5–25 cm från djurets huvud.
Hästdjur	Kulpatron minst klass 4.[1]	Vapnet ska vinklas så att skottet riktas i	Högst 5 m.	Hagelpatron.[2]	5–25 cm från djurets huvud.

Djurart	Kulvapen			Hagelgevär	
	Ammunition	Riktning	Avstånd	Ammunition	Avstånd
		linje med halskotpelaren.			
Nötkreatur	Kulpatron minst klass 3.[1] Tjurar över 30 månader: kulpatron minst klass 2.[1]	Vapnet ska vinklas så att skottet riktas genom hjärnstammen.	Högst 5 m.	Hagelpatron.[2]	5–25 cm från djurets huvud.

1). Indelningen i klasser baserar sig på indelningen av kulpatroner i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om jakt om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

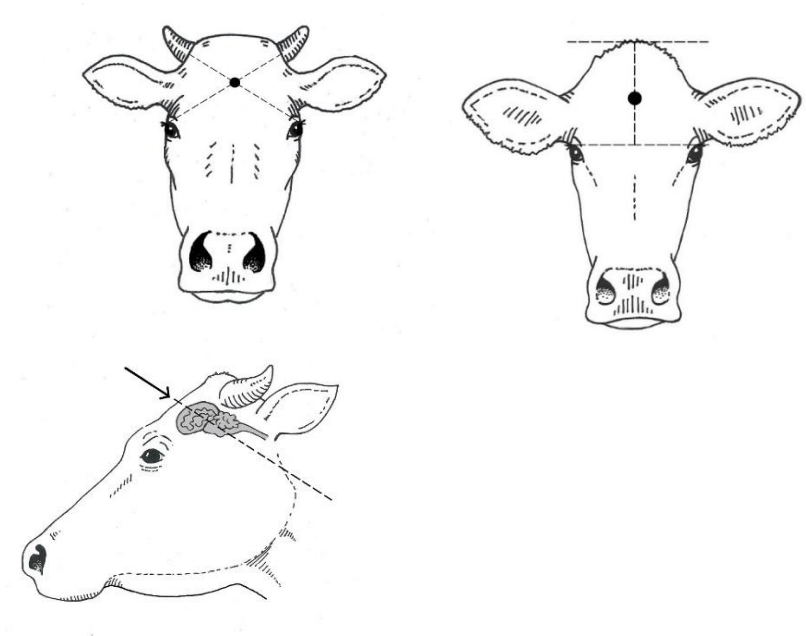
2). Hagelgevär godkända för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

3). För mufflonfår och vildsvin får sluggpatron användas.

10 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av nötkreatur, med undantag av tjurar och kalvar, där bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet i den punkt där tänkta linjer från respektive hornbas till den övre kanten av motstående sidas öga korsar varandra. Hur vapnet ska placeras framgår av bild 1–3 nedan.

På tjurar ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet cirka en centimeter vid sidan om den ovan beskrivna punkten och på kalvar ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet något nedanför denna punkt.

Bild 1–3. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av nötkreatur (gäller inte tjurar och kalvar)

11 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av får och getter utan horn där vapen med fri projektil eller bultpistol används för att bedöva djuret ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallens högsta punkt i mittlinjen på det sätt som framgår av bild 1–3 nedan. På får utan horn kan vapnet även placeras i rät vinkel mot skallbenet och något nedanför den punkt där tänkta linjer från respektive hornbas till motstående sidas öga korsar varandra.

På får och getter med horn ska vapnet placeras strax bakom benåsen mellan hornen i riktning mot käkvinkeln på det sätt som framgår av bild 4 och 5 nedan.

På getter utan horn får vapnet placeras på samma sätt som för får eller som för getter med horn.

Bild 1–3. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av får och getter

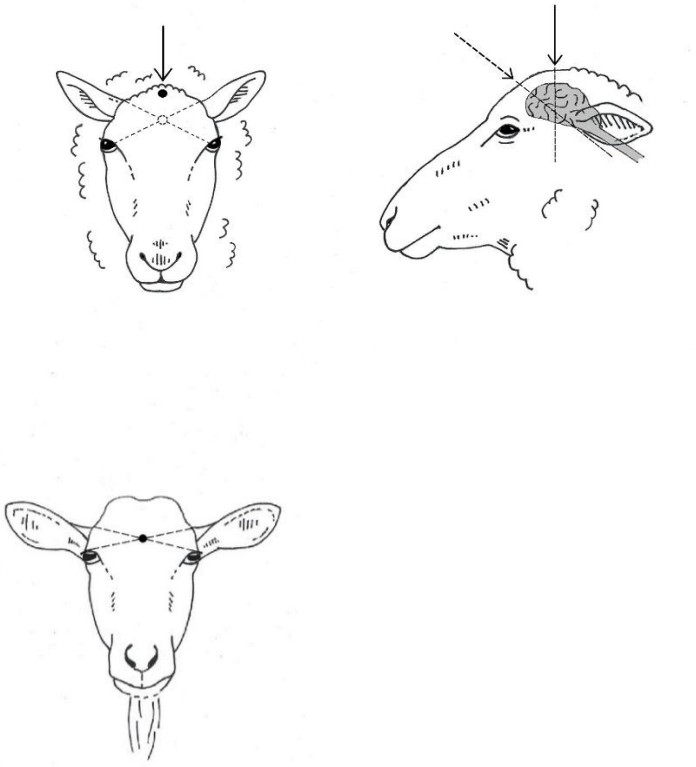
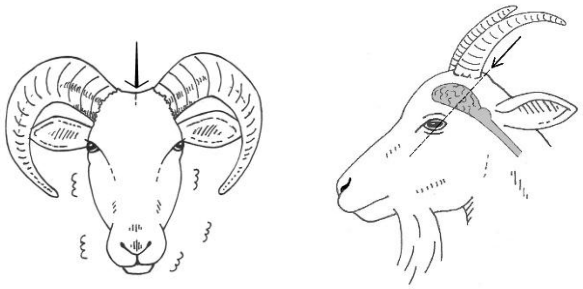

Bild 4 och 5. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av får eller getter med horn

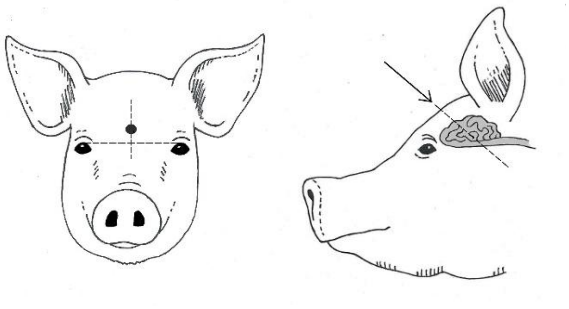
12 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av andra idisslare än de som anges i 10 och 11 §§ där bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras på samma sätt som på nötkreatur, enligt 10 §.

13 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av grisar, som väger 90 kilogram eller mer och inte är galtar eller äldre suggor, där bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras mot skallbenet i medellinjen 2–3 centimeter ovanför en tänkt linje som förbinder ögonens övre kant, i linje med halskotpelaren och i riktning mot svansfästet. Hur vapnet ska placeras framgår av bild 1 och 2 nedan.

På grisar som väger 90 kilogram eller mindre ska vapnet placeras på motsvarande sätt i förhållande till djurets storlek, dvs. något närmare den tänkta linjen.

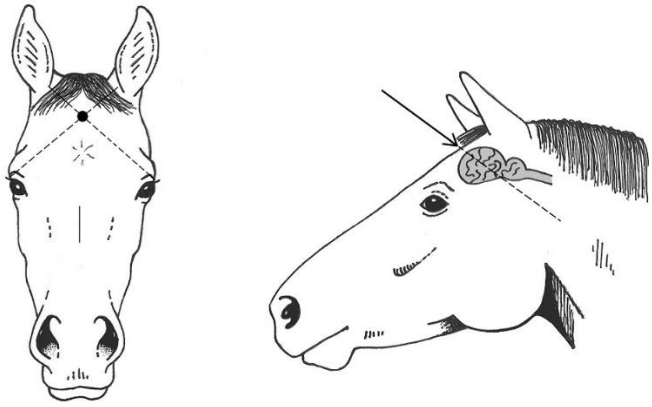
På galtar och äldre suggor ska vapnet placeras mot skallbenet vid sidan om den benkant som löper längs skallens medellinje, 3–4 centimeter ovanför en tänkt linje som förbinder ögonens övre kant.

Bild 1 och 2. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av grisar som väger mer än 90 kilogram (gäller inte galtar och suggor)

14 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av hästdjur där bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras i rät vinkel mot pannbenet. Vapnet ska placeras på mittlinjen, mitt emellan en tänkt linje mellan överkanten på ögonen och översta benkanten i skallen, på det sätt som framgår av bild 1 och 2 nedan.

Bild 1 och 2. Placering av vapen vid mekanisk bedövning av hästdjur

15 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av strutsfåglar där bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras i rät vinkel mot skallbenet på skallens högsta punkt.

16 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet av harar och kaniner där anordning med icke-penetrerande bult, bultpistol eller vapen med fri projektil används för att bedöva djuret ska vapnet placeras mitt på den högsta punkten av huvudet och riktas mot käkvinkeln.

17 § Om fjäderfä, harar eller kaniner bedövas genom ett slag i bakhuvudet i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska slaget utföras på ett sådant sätt att djuret omedelbart blir bedövat.

18 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet får enstaka sjuka, skadade, eftersatta eller av andra skäl bortgallrade fjäderfä, harar eller kaniner bedövas genom slag i bakhuvudet med ett hårt föremål eller, för mindre djur, genom att bakhuvudet slås mot ett hårt fast föremål. Slaget ska utföras på ett sådant sätt att djuret omedelbart blir bedövat.

19 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet ska det efter utförd mekanisk bedövning göras en kontroll av att djuret är bedövat. Vid kontrollen ska följande säkerställas:

1. Djuret ska omedelbart falla samman och får inte visa några tecken på resningsförsök.
2. Normal andningsrytm ska inte kunna ses hos djuret.
3. Djurets ögon ska vara öppna och blicken stirrande riktad framåt.

Elektrisk bedövning

20 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet ska elektrisk bedövning av djur ske med beaktande av de begränsningar och särskilda krav som anges i 2 kap. 42–46 §§.

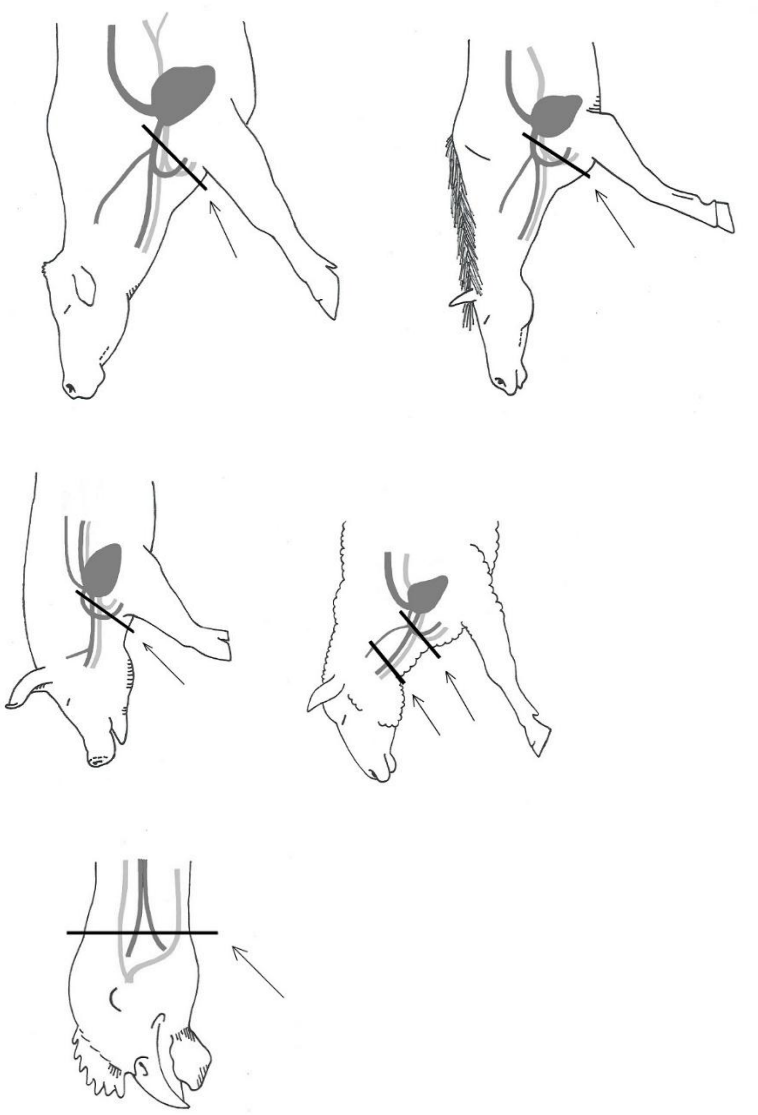
21 § Vid slakt av får, getter, grisar eller strutsfåglar för privat konsumtion i hemmet ska det efter utförd elektrisk bedövning göras en kontroll av att djuret är bedövat och därmed uppvisar följande tecken:

1. Djuret ska falla samman i kramp vilken först karaktäriseras av stelhet, sedan av muskelryckningar.
2. Normal andningsrytm ska inte kunna ses hos djuret.
3. Djurets ögon ska vara öppna och pupillerna kraftigt utvidgade.

Avblodning

22 § Avblodning av djur i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska utföras genom öppnande av båda halspulsådrorna eller det gemensamma blodkärl som dessa ådror utgår ifrån eller ett annat centralt blodkärl i enlighet med bild 1–5 nedan.

Bild 1–5. Avblodning av hästdjur, fjäderfä, får och nötkreatur

23 § Vid elektrisk bedövning i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska avblodning påbörjas inom 20 sekunder efter bedövning.

24 § Vid mekanisk bedövning av djur med vapen med fri projektil, bultpistol eller anordning med icke-penetrerande bult i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska avblodning påbörjas inom 60 sekunder efter bedövning.

Får och getter som har bedövats genom skjutning bakifrån i enlighet med 11 § andra stycket ska avblodas senast 15 sekunder efter det att skottet har avlossats.

Säkerställande av död

25 § Efter avblodning av djur i samband med slakt för privat konsumtion i hemmet ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avblodningen vid behov fullföljas.

Distansavlivning i särskilda fall

26 § Vid slakt för privat konsumtion i hemmet får följande förvildade, förrymda eller skadade individer avlivas genom distansavlivning:

1. Bisonoxe, buffel, gris, hjort, hästdjur, jak, kameldjur, mufflonfår, nötkreatur, ren, vildsvin, visent och älg.
2. Fjäderfä, hare och kanin.
3. Får och get.
4. Strutsfåglar.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Distansavlivning ska ur ett djurvälfärdsperspektiv ha bedömts vara ett bättre alternativ än att fånga in djuren och avliva dem.
2. Vid avlivningen ska vapen väljas enligt nedanstående tabell samt vapen, ammunition, träffområde och skjutavstånd anpassas så att djuret omedelbart blir medvetslöst och dör.

Tabell. Distansavlivning i särskilda fall

Djurart	Vapen samt ammunitionstyp
Bisonoxe, buffel, gris, hjort, hästdjur, jak, kameldjur, mufflonfår, nötkreatur, ren, vildsvin, visent och älg	Kulvapen med kulpatron klass 1.[1]
Fjäderfä, hare och kanin	Kulvapen med kulpatron minst klass 4.[1] Hagelgevär med hagelpatron.[2]
Får och get	Kulvapen med kulpatron minst klass 2.[1] Hagelgevär med hagelpatron.[2]
Strutsfåglar	Kulvapen med kulpatron minst klass 2.[1]

1) Indelningen i klasser baserar sig på indelningen av kulpatroner i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

2) Hagelgevär godkända för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

6 kap. Besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om besättningsavlivning och därmed sammanhängande verksamhet samt annan avlivning av animalieproduktionens djur och därmed sammanhängande verksamhet.

Bestämmelserna gäller utöver vad som framgår av artiklarna 3–5, 7, 9, samt 18 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

Kompetensnivå och kompetensbevis

Avlivning av pälsdjur och därmed sammanhängande verksamhet

2 § Bestämmelser om krav på kompetensnivå och kompetensbevis för de personer som deltar i avlivning av pälsdjur och därmed sammanhängande verksamhet finns i artikel 7.1 och 7.3 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009.

3 § Den som vill få ett kompetensbevis enligt 2 § ska ansöka om detta hos Jordbruksverket. För att ett kompetensbevis ska kunna utfärdas krävs att den sökande uppfyller kraven för utfärdande av kompetensbevis för slakt som anges i 2 kap. 3 §.

Ansökan om utfärdande av kompetensbevis ska göras på det sätt som framgår av 2 kap. 4 och 5 §§.

4 § Den som vill få en utbildning om avlivning av pälsdjur som leder fram till ett sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.3 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 godkänd ska ansöka om detta hos Jordbruksverket[8]. En ansökan ska innehålla de uppgifter som anges i 2 kap. 6 §.

5 § Den som anordnar utbildning om avlivning av pälsdjur som har godkänts av Jordbruksverket ska utfärda ett utbildningsintyg till de deltagare som har genomfört utbildningen med godkänt resultat. Av intyget ska minst följande uppgifter framgå:

1. Vilka djurkategorier (djurarter), bedövning- och avlivningsmetoder samt steg i slakt- eller avlivningsprocessen som utbildningen har omfattat.
2. Datum för utfärdande av intyget.
3. Namn samt person- eller samordningsnummer på deltagaren.
4. Jordbruksverkets diarienummer för beslut om godkännande av utbildningen.

[8] Närmare information för hur man ansöker om godkännande finns på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se.

Besättningsavlivning och därmed sammanhängande verksamhet samt annan avlivning av animalieproduktionens djur än pälsdjur och därmed sammanhängande verksamhet

6 § Besättningsavlivning och därmed sammanhängande verksamhet samt annan avlivning av animalieproduktionens djur än pälsdjur och därmed sammanhängande verksamhet, får endast utföras av personer som har en dokumenterad kompetens för att göra detta. Med dokumenterad kompetens avses innehav av

1. intyg från en utbildning om avlivning som uppfyller kriterierna enligt bilagan till dessa föreskrifter,
2. sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 för aktuell djurart och för den avlivningsmetod som ska användas, eller
3. jägarexamen.

Även veterinärer uppfyller kravet på dokumenterad kompetens. Djursjukskötare och godkända legitimerade sjuksköterskor uppfyller också kravet om en veterinär vid delegering enligt 4 kap. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal och vårdgivare har bedömt att personen har reell kompetens att utföra den aktuella avlivningen.

Hantering

7 § Vid avlivning och därmed sammanhängande verksamhet i samband med besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur, ska djuren hanteras på ett lugnt sätt och inte utsättas för onödigt lidande och stress.

Fixering

8 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ska fixering av djuret, när sådan ska ske, utföras på det sätt som anges i 5 kap. 3–5 §§.

Bedövning och avlivning

Grundläggande krav på bedövning

9 § Bestämmelser om att djur endast får avlivas efter bedövning i samband med besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur finns i artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 samt 5 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192).

Bedövning

10 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ska djuren, om inte annat framgår av 15–18 och 19–21 §§, bedövas i enlighet med de metoder, begränsningar och särskilda krav som anges i 2 kap. 32, 33, 35–49 §§ och 5 kap. 8–20 §§.

Vid bedövning av pälsdjur får djuren även bedövas genom slag mot huvudet.

11 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ska det efter utförd bedövning göras en kontroll av att djuret är bedövat.

Avlivning

Allmänna bestämmelser om avlivning

12 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ska djuren avlivas genom avblodning.

Andra metoder för avlivning än avblodning får användas i de fall och på det sätt som anges i 14–18, 20–22, 24, 25, 31, 33, 35 och 36 §§.

Vid besättningsavlivning får djuren avlivas på annat sätt än genom avblodning om avblodning kan påverka risken för smittspridning. Vid val av avlivningsmetod ska den metod väljas som orsakar djuret minst lidande vid tidpunkten för avlivningen.

13 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur är det inte tillåtet att avliva djur genom exponering för kolmonoxid.

Dekapitering

14 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom dekapitering utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än dekapiteringen:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger högst 1 kilogram.
2. Fjäderfä.

Slag mot huvudet

15 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom slag mot huvudet utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än slaget mot huvudet:

1. Killingar, lamm, minkvalpar och smågrisar som är yngre än 14 dagar.
2. Fjäderfä, gnagare, harar, kaniner och strutsfågelkycklingar som väger mindre än 1 kilogram.

Slaget ska utföras med en sådan kraft och precision att det medför omedelbar medvetslöshet och död.

16 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom slag mot huvudet med en anordning med icke-penetrerande bult utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än slaget mot huvudet:

1. Killingar och lamm upp till 4,5 kilogram levande vikt.
2. Spädgrisar upp till 5 kilogram levande vikt.

Halsdislokation

17 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom halsdislokation utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än halsdislokationen:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger högst 150 gram.
2. Fjäderfä som väger högst 250 gram.

18 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom halsdislokation utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än halsdislokationen:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger högst 1 kilogram.
2. Fjäderfä som väger högst 3 kilogram.

19 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur är det inte tillåtet att avliva strutsfåglar genom halsdislokation.

Maceration och krossning

20 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får levande okläckta, halvkläckta eller dagsgamla fjäderfäungar och fågelungar avlivas genom maceration. Utrustningen som används vid macerationen ska ha tillräcklig kapacitet för att snabbt avliva djuren. Avlivningen får ske utan annan bedövning än macerationen.

21 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får enstaka levande okläckta eller halvkläckta fjäderfäungar och fågelungar avlivas genom krossning på annat sätt än genom maceration enligt 20 §. Avlivningen får ske utan annan bedövning än krossningen.

Hjärnsondning

22 § Vid besättningsavlivning får djur avlivas genom hjärnsondning utan efterföljande avblodning.

Koldioxid

23 § Vid förprövningspliktig nybyggnation av höns- och kalkonstallar ska fast genomföringsrör för gasinsläpp installeras.

24 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning får gnagare och pälsdjur avlivas genom exponering för koldioxid utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än exponeringen för koldioxiden.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Utrymmet som används i samband med avlivningen ska vara konstruerat så att djuren inte riskerar att skadas innan de avlivas.
2. Visuell inspektion av djuren ska kunna ske under den inledande fasen av avlivningen genom observation antingen direkt eller digitalt.
3. Djuren ska utsättas för en koldioxidhalt om minst 80 procent. Gashalten i utrymmet som används i samband med avlivningen ska kunna mätas.
4. Djuren ska hållas kvar i utrymmet som används i samband med avlivningen till dess att de har dött.

25 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får fjäderfä, med undantag för ankor och gäss, avlivas i schakt, tunnlar, containrar eller i förväg förseglade byggnader genom exponering för koldioxid utan efterföljande avblodning. Men ankor och gäss avses djur som tillhör familjen *Anatidae.*

Vid avlivningen gäller följande:

1. Utrymmet som används i samband med avlivningen ska vara konstruerat så att djuren inte riskerar att skadas innan de avlivas.
2. Visuell inspektion av djuren ska kunna ske under avlivningen genom observation antingen direkt eller digitalt.
3. Djuren ska utsättas för en koldioxidhalt om minst 80 procent. Gashalten i utrymmet som används i samband med avlivningen ska vid behov kunna mätas.
4. Djuren ska hållas kvar i utrymmet som används i samband med avlivningen till dess att de har dött.

26 § Vid annan avlivning av animalieproduktionens djur enligt 25 § ska avlivningen planeras i förväg och anmälas av djurhållaren till länsstyrelsen i det län där avlivningen ska ske senast en vecka i förväg.

27 § Vid avlivningen enligt 25 § ska en veterinär, innan gasinsläppet påbörjas, godkänna den gjorda beräkningen av mängden gas som ska användas vid avlivningen. Veterinären ska därefter övervaka avlivningen från det att gasen släpps på i stallet där djuret hålls till dess att utrymmet har öppnats och resultatet kan inspekteras. När avlivningen är genomförd ska veterinären rapportera följande uppgifter till länsstyrelsen i det län där avlivningen skett:

1. Fjäderfänas skick inför avlivningen.
2. Om det gjordes en beräkning av mängden koldioxid som behövdes vid avlivningen innan gasinsläppet påbörjades.
3. Om utrymmet där djuren avlivades var korrekt tätat.
4. Om det på anläggningen där avlivningen utfördes fanns skriftliga standardrutiner för avlivningen samt om rutinerna var korrekta och följdes.
5. Antal minuter som passerade mellan det att ventilationsfläktarna i stallet stängdes av och avlivningen påbörjades.
6. Om det fanns en avspärrning eller motsvarande framför munstycket för gasinsläpp som hindrade att djuren träffades av gasen med högt tryck samt skyddade dem mot brännskador eller oro på grund av köld eller låg fuktighet.
7. Eventuella iakttagelser som gjordes i samband med den visuella inspektionen av djuren under avlivningen.
8. Om det gjordes någon mätning av koldioxidhalten i utrymmet där avlivningen utfördes.
9. Om det gjordes en kontroll av att samtliga djur var döda efter avlivningen samt vilka åtgärder som vidtogs om något djur inte var dött.

28 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får fjäderfä bedövas och avlivas genom exponering för koldioxid i två faser i koldioxidtunnel med efterföljande malning i kvarn.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Koldioxidtunneln ska vara försedd med två sensorer för mätning av koldioxidhalten. Sensorerna ska placeras i början och slutet av tunneln och ska kunna avläsas samtidigt.
2. Visuell inspektion av djuret ska kunna ske under avlivningen genom observation antingen direkt eller digitalt.
3. Efter att djuret har förts genom tunneln ska de omedelbart malas i en kvarn.

Med koldioxidtunnel avses ett slutet containersystem med koldioxidavlivning i två faser.

29 § Vid annan avlivning av animalieproduktionens djur enligt 28 § ska avlivningen planeras i förväg och av djurhållaren anmälas till länsstyrelsen i det län där avlivningen ska ske senast en vecka i förväg.

30 § Avlivningen enligt 28 § ska övervakas av en veterinär på så sätt att veterinären ska vara närvarande och inspektera avlivningen vid uppstart samt under en timmes drift. När avlivningen är genomförd ska veterinären rapportera följande uppgifter till länsstyrelsen i det län där avlivningen skett:

1. Fjäderfänas skick inför avlivningen.
2. Om det fanns möjlighet till visuell inspektion av fjäderfäna i koldioxidtunneln.
3. Om det fanns två stycken samtidigt avläsbara koldioxidmätare i början respektive i slutet av koldioxidtunneln.
4. Om exponeringen för koldioxid i koldioxidtunneln skedde gradvis med en gasblandning som innehöll högst 40 procent koldioxid, följt av en högre koldioxidkoncentration när djuren hade förlorat medvetandet.
5. Intygande om att veterinären var närvarande och inspekterade avlivningen vid uppstart samt under en timmes drift.
6. Om det på anläggningen där avlivningen utfördes fanns skriftliga standardrutiner för avlivningen samt om rutinerna var korrekta och följdes.

Distansavlivning i särskilda fall

31 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får följande förvildade, förrymda eller skadade individer avlivas genom distansavlivning:

1. Bisonoxe, buffel, får, get, gris, hjort, hästdjur, jak, kameldjur, mufflonfår, ren, vildsvin, visent och älg.
2. Fjäderfä, gnagare, hare, iller, kanin och mink.
3. Strutsfåglar.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Distansavlivning ska ur ett djurvälfärdsperspektiv ha bedömts vara ett bättre alternativ än att fånga in djuren och avliva dem.
2. Vid avlivningen ska vapen väljas enligt nedanstående tabell samt vapen, ammunition, träffområde och skjutavstånd anpassas så att djuret omedelbart blir medvetslöst och dör.

Tabell. Distansavlivning i särskilda fall

Djurart	Vapen samt ammunitionstyp
Bisonoxe, buffel, hjort, gris, hästdjur, jak, kameldjur, mufflonfår, nötkreatur, ren, vildsvin, visent och älg	Kulvapen med kulpatron klass 1.[1]
Får och get	Kulvapen med kulpatron minst klass 2.[1]

Djurart	Vapen samt ammunitionstyp
	Hagelgevär med hagelpatron.[2]
Strutsfåglar	Kulvapen med kulpatron minst klass 2.[1]
Fjäderfä, gnagare, hare, iller, kanin och mink	Kulvapen med kulpatron minst klass 4.[1] Hagelgevär med hagelpatron.[2]

1) Indelningen i klasser baserar sig på indelningen av kulpatroner i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

2) Hagelgevär godkända för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

Särskilda bestämmelser om besättningsavlivning av fiskar

Hantering

32 § Inför avlivning av fiskar i samband med besättningsavlivning ska djuren vistas i en för djuret god vattenkvalitet och utan kraftiga temperaturförändringar som kan påverka djuren negativt.

Bedövning och avlivning

33 § Vid avlivning av fiskar i samband med besättningsavlivning ska val av bedövnings- och avlivningsmetod baseras på odlingssystem och antal djur som ska avlivas samt djurets art och storlek.

34 § Vid avlivning av fiskar i samband med besättningsavlivning ska det efter utförd bedövning göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är bedövat.

35 § Om fiskar avlivas genom dekapitering i samband med besättningsavlivning ska hjärnan förstöras omgående efter dekapiteringen om detta inte uppnås redan vid bedövningen. Dekapitering får endast ske på bedövade djur.

Särskilda bestämmelser för djurhälsopersonal

36 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur får veterinärer, djursjukskötare och godkända legitimerade sjuksköterskor avliva djur med annan avlivningsmetod än de som tidigare har nämnts i detta kapitel under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

1. Den valda avlivningsmetoden uppfyller kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet.

2. Den som utför avlivningen är behörig att utföra uppgiften enligt bestämmelserna om delegering i 4 kap. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal och vårdgivare.

Säkerställande av död

37 § Vid besättningsavlivning och annan avlivning av animalieproduktionens djur ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avlivas i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

AVDELNING III. AVLIVNING AV ANDRA DJUR ÄN ANIMALIEPRODUKTIONENS DJUR

7 kap. Avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur

Tillämpningsområde

1 § Detta kapitel innehåller bestämmelser om avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur och därmed sammanhängande verksamhet.

För ryggradslösa djur gäller enbart bestämmelserna i 2, 4, 6 och 30 §§.

Kompetensnivå

2 § Avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur och därmed sammanhängande verksamhet får endast utföras av personer som har lämplig kompetensnivå för att göra detta.

3 § Den som regelbundet och i större omfattning deltar vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur och därmed sammanhängande verksamhet ska ha en dokumenterad kompetens för att få göra detta. Med dokumenterad kompetens avses innehav av

1. intyg från en utbildning om avlivning som uppfyller kriterierna enligt bilagan till dessa föreskrifter,
2. sådant kompetensbevis som avses i artikel 7.2 i rådets förordning (EG) nr 1099/2009 för aktuell djurart och för den avlivningsmetod som ska användas, eller
3. jägarexamen.

Även veterinärer uppfyller kravet på dokumenterad kompetens. Djursjukskötare och godkända legitimerade sjuksköterskor uppfyller också kravet om en veterinär vid delegering enligt 4 kap. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal och vårdgivare har bedömt att personen har reell kompetens att utföra den aktuella avlivningen.

Hantering

4 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur och därmed sammanhängande verksamhet ska djuret hanteras på ett för djurarten lugnt sätt som inte orsakar onödigt lidande och stress.

Fixering

5 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska djuret fixeras på det sätt som anges i 5 kap. 3–5 §§.

Bedövning och avlivning

Grundläggande krav på bedövning

6 § Bestämmelser om att djur som avlivas genom avblodning ska vara bedövat finns i 5 kap. 1 § andra stycket djurskyddslagen (2018:1192). Bestämmelser om hur bedövning ska utföras finns i 5 kap. 1 § första stycket djurskyddsförordningen (2019:66).

7 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska de djurarter som anges i 2 kap. 32 § bedövas i enlighet med de metoder, begränsningar och särskilda krav som anges i 2 kap. 35–47 §§ samt 5 kap. 9–19 §§ för respektive djurart.

Djur som tillhör andra djurarter än de som anges i 2 kap. 32 § ska också vara bedövade vid avlivning, om inte avlivningen medför omedelbar död.

Avlivning

Allmänna bestämmelser om avlivning

8 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska avlivningen ske genom avblodning på det sätt som anges i 5 kap. 21 §.

Andra metoder för avlivning än avblodning får användas i de fall och på de sätt som anges i 12–27 och 30 §§.

9 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska det efter utförd bedövning göras en kontroll av att djuret är bedövat.

10 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska avblodning av nötkreatur, hästdjur, grisar, får och fjäderfä utföras på det sätt som anges i 5 kap. 21–24 §§. Avblodning av övriga djurarter som ska avlivas genom avblodning enligt 8 § ska utföras genom öppnande av båda halspulsådrorna eller det gemensamma blodkärl som dessa ådror utgår ifrån eller ett annat centralt blodkärl.

11 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur är det inte tillåtet att avliva djur genom exponering för kolmonoxid.

Dekapitering

12 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom dekapitering utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än dekapitering:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger högst 1 kilogram.
2. Fjäderfä.
3. Fåglar, groddjur, illrar och kräldjur som väger högst 1 kilogram.

13 § Om groddjur och kräldjur avlivas genom dekapitering i samband med avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska hjärnan förstöras omgående efter dekapiteringen om detta inte uppnås redan vid bedövningen.

Avlivningen får endast ske på bedövade djur.

Slag mot huvudet

14 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom slag mot huvudet utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än slaget mot huvudet:

1. Killingar, lamm och smågrisar som är yngre än 14 dagar.
2. Fjäderfä, gnagare, harar, kaniner och strutsfågelkycklingar som väger mindre än 1 kilogram.
3. Hundvalpar och kattungar som är yngre än 14 dagar.
4. Fåglar, groddjur och kräldjur som väger mindre än 1 kilogram.

Slaget ska utföras med en sådan kraft och precision att det medför omedelbar död.

15 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom slag mot huvudet med en anordning med icke-penetrerande bult utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än slaget mot huvudet:

1. Killingar och lamm upp till 4,5 kilogram levande vikt.
2. Spädgrisar upp till 5 kilogram levande vikt.

Halsdislokation

16 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom halsdislokation utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än halsdislokationen:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger högst 150 gram.
2. Fjäderfä och fåglar som väger högst 250 gram.

17 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får följande djur avlivas genom halsdislokation utan efterföljande avblodning:

1. Gnagare, harar och kaniner som väger mer än 150 gram men högst 1 kilogram.
2. Fjäderfä och fåglar som väger mer än 250 gram men högst 3 kilogram.

Avlivningen får endast ske på bedövade djur.

Maceration och krossning

18 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får levande okläckta, halvkläckta eller dagsgamla fjäderfäungar och fågelungar avlivas genom maceration. Utrustningen som används vid macerationen ska ha tillräcklig kapacitet för att snabbt avliva djuren.

Avlivningen får ske utan annan bedövning än macerationen.

19 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får enstaka levande okläckta eller halvkläckta fjäderfäungar och fågelungar avlivas genom krossning på annat sätt än genom maceration enligt 18 §.

Avlivningen får ske utan annan bedövning än krossningen.

Hjärnsondning

20 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får groddjur och kräldjur avlivas genom hjärnsondning utan efterföljande avblodning.

Avlivningen får endast ske på bedövade djur.

Elektrisk ström

21 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får fåglar och gnagare avlivas med hjälp av elektrisk ström utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än den elektriska strömmen.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Exponeringen för strömmen ska ske på ett sådant sätt att djuret omedelbart blir bedövat och att hjärtat stannar.

2. Avlivningsutrustningen ska vara försedd med en teknik som för operatören tydligt anger att strömkretsen är sluten.

3. Elektroderna ska vara väl underhållna och rena.

Koldioxid

22 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får gnagare som är äldre än tio dagar avlivas genom exponering för koldioxid utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än exponeringen för koldioxiden.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Utrymmet som används i samband med avlivningen ska vara konstruerat så att djuren inte riskerar att skadas innan de avlivas.

2. När så är möjligt eller lämpligt ska djuren bedövas med en godkänd metod innan avlivningen påbörjas.

3. Visuell inspektion av djuren ska kunna ske under den inledande fasen av avlivningen genom observation antingen direkt eller digitalt.

4. Djuren ska utsättas för en koldioxidhalt om minst 80 procent. Gashalten i utrymmet som används i samband med avlivningen ska kunna mätas.

5. Djuren ska hållas kvar i utrymmet som används i samband med avlivningen till dess att de har dött.

23 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får dagsgamla kycklingar och vaktlar avlivas genom exponering för koldioxid utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än exponeringen för koldioxiden.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Utrymmet som används i samband med avlivningen ska vara konstruerat så att djuren inte riskerar att skadas innan de avlivas.

2. Visuell inspektion av djuren ska kunna ske under avlivningen genom observation antingen direkt eller digitalt.

3. Djuren ska utsättas för en koldioxidhalt om minst 80 procent. Gashalten i utrymmet som används i samband med avlivningen ska kunna mätas.

4. Djuren ska hållas kvar i utrymmet som används i samband med avlivningen till dess att de har dött.

Huvudskott

24 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får gnagare, harar, illrar, kaniner och kräldjur avlivas genom huvudskott utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än det avlivande skottet från vapnet.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Vapnet som används ska vara ett vapen med fri projektil och ammunitionen ska anpassas till djurarten och djurets storlek.

2. Djuret ska skjutas så att hjärnan träffas och skadas på ett sådant sätt att djuret omedelbart bedövas och dör.

25 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får hundar och katter avlivas genom huvudskott utan efterföljande avblodning och utan annan bedövning än det avlivande skottet från vapnet.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Vapnet som används ska vara ett vapen med fri projektil.
Om hagelgevär används ska det vara godkänt för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt. Vid användning av kulvapen ska kulpatronen vara minst klass 3.

2. Avståndet mellan skytt och djur ska vara högst två meter.

3. Djuret ska vid avlivningen ha fått sin rörelsefrihet begränsad genom att djuret är kopplat, placerat i bur eller motsvarande.

4. Djuret ska skjutas så att hjärnan träffas och skadas på ett sådant sätt att djuret omedelbart bedövas och dör.

Distansavlivning i särskilda fall

26 § Andra djur än animalieproduktionens djur och som är förvildade, förrymda eller har skadats får avlivas genom distansavlivning utan efterföljande avblodning samt utan annan bedövning än det avlivande skottet från vapnet.

Vid avlivningen gäller följande:

1. Distansavlivning ska ur djurvälfärdsperspektiv ha bedömts vara ett bättre alternativ än att fånga in djuren och avliva dem.

2. Vid avlivningen ska vapen med fri projektil väljas enligt nedanstående tabell samt vapen, ammunition, träffområde och skjutavstånd anpassas så att djuret omedelbart blir medvetslöst och dör.

Tabell. Distansavlivning i särskilda fall

Djurarter	Vapen samt ammunitionstyp
Hund	Kulvapen med kulpatron minst klass 2.[1] Hagelgevär med hagelpatron.[2]
Katt	Kulvapen med kulpatron minst klass 3.[1] Hagelgevär med hagelpatron.[2]
Övriga djurarter	Beroende på djurarten och djurets storlek: Kulvapen med kulpatron klass 1–4.[1] Beroende på djurart och djurets storlek: Hagelgevär med hagelpatron.[2]

1. Indelningen i klasser baserar sig på indelningen av kulpatroner i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

2. Hagelgevär godkända för jakt i enlighet med 3 kap. 1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2023:8) om vapen, vapentillbehör och ammunition för jakt.

Särskilda bestämmelser för djurhälsopersonal

27 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur får veterinärer, djursjukskötare och godkända legitimerade sjuksköterskor avliva djur med annan avlivningsmetod än de som tidigare har nämnts i detta kapitel under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

1. Den valda avlivningsmetoden uppfyller kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet.

2. Den som utför avlivningen är behörig att utföra arbetsuppgiften enligt bestämmelserna om delegering i 4 kap. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal och vårdgivare.

28 § Ett djur som har avlivats enligt 27 § ska hållas under uppsikt till dess att en veterinär har fastställt att djuret är dött.

29 § Vid avlivning enligt 27 § av växelvarma djur ska djuret, från det att det har injicerats med en överdos av narkosmedel till dess att en veterinär har fastställt att det är dött, vara placerat i ett utrymme där temperaturen är anpassad till djurarten och djurets fysiologiska behov, samt hållas under uppsikt med sådana intervaller att dess tillstånd fortlöpande kan bedömas. Med växelvarma djur avses djur som saknar förmåga att reglera sin kroppstemperatur genom inre fysiologiska mekanismer.

Bedövning och avlivning av övriga djur

30 § Vid bedövning och avlivning av djurarter som inte tillhör animalieproduktionens djur och som inte anges i övriga bestämmelser i detta kapitel ska särskild hänsyn tas till djurart, djurets storlek samt antalet djur som ska bedövas och avlivas.

Säkerställande av död

31 § Vid avlivning av andra djur än animalieproduktionens djur ska det göras en kontroll i syfte att säkerställa att djuret är dött. En sådan kontroll ska utföras visuellt på samtliga djur.

Vid kontrollen enligt första stycket ska följande kriterier användas för att kontrollera att djuret är dött:

1. Djuret uppvisar inga tecken på medvetande.
2. Vid avlivning genom avblodning ska kontrolleras att
   a) djuret har avblodats på ett korrekt sätt,
   b) mängden blod som har runnit ut ur djurkroppen är den förväntade,
   c) blodflödet har upphört, samt
   d) tillräcklig tid har förflutit sedan avblodningen inleddes för att säkerställa att djurets hjärta har slutat att slå.

Vid misstanke om att ett djur inte är dött ska djuret omedelbart bedövas på nytt och avlivas i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel. Djuret behöver dock endast bedövas om avlivningsmetoden som används kräver föregående bedövning.

---

1. Denna författning träder i kraft den 15 juli 2027, då Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:8) om slakt och annan avlivning av djur upphör att gälla.

2. Bestämmelserna i 3 kap. 3 §, 4 kap. 2 §, 5 kap. 3 §, 6 kap. 6 § och 7 kap. 3 § i den nya lydelsen tillämpas första gången den 1 januari 2029.

ANNA OLOFSSON

Mattias Gårdlund
(Djurvälfärdsenheten)

Bilaga
Utbildning för den som avlivar djur

För att en utbildning ska kunna tillgodoräknas som en sådan utbildning som avses i 3 kap. 3 § 1, 4 kap. 2 § 1, 5 kap. 3 § 1, 6 kap. 6 § 1 och 7 kap. 3 § 1 i dessa föreskrifter ska samtliga nedan angivna kriterier vara uppfyllda.

Ledare för utbildningen

Lärare för utbildningen och eventuellt andra deltagande utbildare ska genom utbildning eller erfarenhet ha förvärvat goda kunskaper om de djurarter samt bedövnings- och avlivningsmetoder som ingår i utbildningen.

Lärare för utbildningen och eventuellt andra deltagande utbildare ska kunna undervisa och handleda de som går utbildningen om

1. hantering av djur vid bedövning och avlivning,
2. hantering av utrustning som används vid bedövning och avlivning, samt
3. relevant djurskyddslagstiftning inom området.

Intyg om genomgången utbildning

Utbildningsanordnaren ska utfärda ett utbildningsintyg till den som har genomfört utbildningen. Av intyget ska det framgå följande uppgifter:

1. Utbildningsanordnarens namn och kontaktuppgifter (adress, telefonnummer och e-postadress om sådan finns).
2. Utbildningsdeltagarens namn och person- eller samordningsnummer.
3. Datum för genomförd utbildning samt att det gäller en utbildning enligt bilagan till Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS XXXX) om avlivning av djur.
4. Vilka typer av bedövnings- och avlivningsmetoder, inklusive djurarter, som utbildningen har omfattat.

Utbildningens omfattning och genomförande

Utbildningen ska omfatta tillåtna bedövnings- och avlivningsmetoder för samtliga djurarter som utbildningsdeltagaren avser att hantera.

Utrustning som används vid bedövning och avlivning av djur samt andra tillbehör ska finnas att tillgå för demonstration och övning.

Utbildningen ska, för varje djurart som utbildningen omfattar, vara inriktad på följande moment:

1. Djurartens anatomi och beteende.
2. Avlivningsmetoder.
3. Hantering av djur inför och under avlivning.
4. Eventuell fixering av djur inför och under avlivning.
5. Bedövning av djur i samband med avlivning.

6. Bedömning av bedövningsresultat.
7. Om det är aktuellt, hur länkning av djur ska ske innan avblodning.
8. Bedövningsutrustningens funktion och hantering.
9. Bedömning och säkerställande av död.

Examination

Utbildningen ska avslutas med en examination som visar att utbildningsdeltagaren har förvärvat de kunskaper som anges under rubriken ”Mål” nedan.

Mål

Efter genomgången utbildning ska utbildningsdeltagaren ha förvärvat följande praktiska och teoretiska kunskaper:

1. Anatomi och beteende hos aktuella djurarter så att djuren inte orsakas lidande och obehag som kan undvikas vid tidpunkten för avlivning och därmed sammanhängande verksamhet.
2. Hantering av djur inför och under avlivning.
3. Fixering av djur av så att bedövning, bedövningskontroll och avblodning kan utföras på ett korrekt och säkert sätt.
4. Tillåtna bedövningsmetoder samt hur bedövning fungerar fysiologiskt för den aktuella djurarten.
5. Kontroll och bedömning av bedövningsresultat.
6. Om det är aktuellt, hur länkning av djur ska ske innan avblodning.
7. Avlivning av djur av aktuella djurarter.
8. Hantering och underhåll av aktuell avlivnings- och, bedövningsutrustning samt reservutrustning.
9. Bedömning och säkerställande av död.
10. Relevant lagstiftning på området inklusive den lagstiftning som reglerar avlivning och därmed sammanhängande verksamhet för aktuella djurarter.

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, Ange år